

Posudek oponenta na rigorózní práci

Náhrada škody způsobené nesprávným úředním postupem

Autor: Mgr. Bc. Zdeňka Danielová

1. Zvolené téma je praktické a aktuální. Sama autorka v úvodu vznáší otázku, zda se jedná o soukromoprávní otázku. Nicméně se správně přiklání k závěru, že odpovědnost za újmu je soukromoprávní odpovědností. Těžiště problematiky z ryze pozitivistického a legálního hlediska spočívá především v zákoně č. 82/1998 Sb. Nelze však odhlížet od zásadních konotací s ústavním pořádkem jako celkem a dále EÚLP. Téma práce je dynamické, neboť mnohé aspekty jsou kontinuálně objasňovány a dotvářeny nejen domácí judikaturou, ale především judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Práce má však nesporný význam teoretický spočívající v tom, že principiálně rozhoduje o náhradě škody subjekt, který je za tuto primárně odpovědný.

Komplexní zpracování zvolené tematiky je potřeba hodnotit kladně.

2. Zpracování zvoleného tématu kladlo na autorku nároky především po stránce vstupních informací. Autorka se detailně zabývá zněním současné právní úpravy, do patřičné hloubky však pracuje též s úpravou v zákoně č. 58/1969 Sb., kdy v patřičných souvislostech tuto normu srovnává se současným stavem. Vedle hmotněprávních norem autorka patřičně využila též procesních předpisů. Z teoretického hlediska práce v zásadě stojí na využití základních interpretačních metod a to deskripce, analýzy a syntézy. Poslední kapitola je zaměřena komparativně a to na slovenskou právní úpravu. Autorka vždy postupuje od obecných témat ke konkrétnějším. Závěry uvedené v práci mají dostatečnou oporu v relevantní domácí i zahraniční judikatuře. Stěžejní je však vzhledem ke zvolenému tématu práce s judikaturou. Celkem 159 stran vlastního textu je doprovázeno průběžně vedeným poznámkovým aparátem, který čítá na 440 poznámek pod čarou.

3. Formálně je předložená rigorózní práce rozčleněna vedle úvodu a závěru do osmi kapitol. Tyto jsou dále členěny na podkapitoly a výklad konkrétních dílčích aspektů. Obsahová náplň koreluje s formálním členěním práce. Autorka se drží zvoleného tématu a do jiných oblastí zasahuje jen v odůvodněných případech, v patřičných souvislostech a v proporcionálním rozsahu. Koncepce

práce vyhovuje základním teoretickým požadavkům, kdy na úvodní vymezení základních pojmů (kapitola 1), navazuje nejen výčet, ale též základní rozbor pramenů práva zvolené problematiky. Těžiště práce však spočívá v rozboru podmínek odpovědnosti státu, uplatnění nároku na náhradu škody či nemajetkové újmy a způsobu a rozsahu náhrady škody a nemajetkové újmy. Tento stěžejní výklad je doplněn výkladem regresní úhrady a promlčení nároku. Stěžejním výkladům je celkem věnováno více než 100 stran vlastního textu. Výklad je podáván srozumitelně a systematicky. Odpovědi autorka hledá především v judikatuře Nejvyššího soudu, Ústavního soudu, ale též Evropského soudu pro lidská práva.

4. Předloženou práci je nutno charakterizovat jako zdařilé zpracování zvolené problematiky. Pozitivně je potřeba zhodnotit hloubku provedené analýzy, která není rozprostřena na nezákonné rozhodnutí a nesprávný úřední postup, nýbrž autorka se zaměřila pouze na nesprávný úřední postup a újmu takto způsobenou. Výklad je podáván srozumitelně a systematicky. Při hledání odpovědí na problematické otázky autorka hledá odpovědi v judikatuře Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva. Autorka si správně povšimla vymezení rozsahu náhrady Evropským soudem na straně jedné a Nejvyšším soudem ČR na straně druhé (str. 135 – 138). Předložená práce argumentačně spočívá na zevrubném využití judikatury, navíc autorka v závěru své práce prezentuje i své vlastní názory.

Lze shrnout, že názvu práce naprosto odpovídá rozsahem i obsahem stěžejní část věnovaná odpovědnosti za nesprávný úřední postup. Autorka s pomocí dostupných zdrojů a to zejména judikatury správně konstatuje, že nesprávným úředním postupem jsou zejména nepřiměřená délka soudních řízení, v jejichž důsledku přetrvává právní nejistota účastníka, která s sebou přináší další negativní konsekvence. Vedle průtahů řízení autorka vymezuje další případy nesprávného úředního postupu (str. 68 a násl.), navíc však vymezuje případy, které nesprávným úředním postupem prizmatem judikatury Nejvyššího soudu nejsou (str. 72 a násl.).

Kladem práce je nepochybně kritický postoj a výhled de lege ferenda k faktu, že zákon č. 82/1998 Sb. klade na první místo náhradu majetkové škody (str. 164). Jako velmi problematickou a stěžejní odhadnutelnou charakterizuje míru odškodnění, kdy na několika místech práce sice akcentuje snahu Nejvyššího soudu o ustálení judikatury v tomto směru, nicméně poukazuje i na rozdílné výše odškodnění přiznané samotným ESLP (Bačák, Voleský str. 121 a 122).

Velice pečlivá je práce s Manuálem Ministerstva spravedlnosti, kde jsou přehledně vyčteny základní faktory ovlivňující délku řízení (složitost, chování stěžovatele, postup orgánů veřejné moci, význam předmětu řízení pro stěžovatele – str. 57 – 68).

Autorka se neomezila jen na sumaci současného poznání, ale na mnoha místech práce též vyjadřuje svá vlastní hodnocení.

5. Zpracováním předložené práce autorka prokázala schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem. (generátor shod vykázal menší shodu než pět procent v počtu 500 dokumentů na více než 28 000 stranách). Z práce je patrný hluboký zájem autorky o zvolenou problematiku, ve které prokázala patřičné znalosti. Cíl práce vymezený na str. 10 byl splněn.

6. K předložené rigorózní práci lze mít připomínky především formálního charakteru: str. 9 navázanou na judikaturu, str. 14 právem nevolený, Jmenované x citované ustanovení, str. 24 celky odpovídali x odpovídaly, str. 25 způsobenou nezákonným rozhodnutím, str. 26 a 45 „dle nějž,“ obecně vhodnější formulace – „jak již bylo řečeno, uvedeno shora.“ str. 32 rozhodnout o vazbě, str. 38 slovosled třetí věty, není vhodné uvádět počet ustanovení zkratkou (32 §) dále str. 41, 44, 56, 104, str. 42 nezákonná, str. 46 „aspoň“, str. 66 A okolnost, str. 78 novena zákona., str. 100, závěr ESLP.

Po věcné stránce lze autorce vytknout relativně nízký počet využitých literárních zdrojů (celkem 26 zdrojů včetně důvodových zpráv, naopak značná jepice s judikaturou – 14 rozhodnutí Ústavního soudu, 101 rozhodnutí Nejvyššího soudu, 5 rozhodnutí ESLP, 4 rozhodnutí soudů nižších instancí).

Autorka měla v textu alespoň zmínit učebnici Švestka, J., Dvořák, J. a kol Občanské právo hmotné 2, Praha, Wolters Kluwer 2009, dále měl být využit recentní kometář Švestka, J., Dvořák, J., Fiala J. a kol, VI. Díl, Praha:Wolters Kluwer, 2014.

7. Předložená rigorózní práce splňuje veškeré formální i obsahové nedostatky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, při které se Mgr. Bc. Zdeňka Danielová zaměří na následující otázky:

Jak autorka hodnotí náhradu výše ušlého zisku 170 Kč za den na str. 76 ve vztahu k minimální mzdě? Dále se Mgr. et Bc. Zdeňka Danielová zamyslí nad

možnými dopady průtahů v řízení (správním, civilním) na podnikatelské záměry stěžovatele, resp. materiální a popř. imateriální újmu vzniklou z opožděné realizace těchto záměrů. Jak se autorka staví k odpovědnosti státu za možné negativní důsledky podzákonné novotvorby?

V Praze 10. 1. 2017

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.
Oponent rigorózní práce